

18. október 2016

Fjármálareikningar 2005–2015

Financial accounts 2005–2015

Samantekt

Niðurstöður fjármálareikninga sýna að heildarfjáreignir innlendra efnahagsgeira íslenska hagkerfisins námu 1.109% af VLF í árslok 2015 samanborið við fjármálskuldbindingar sem námu 1.167% af VLF.

Í fjármálareikningum er sérstök áhersla á fjármálfyrirtæki og undirgeira þeirra. Heildarfjáreignir fjármálfyrirtækja námu tæplega sexfaldri landsframleiðslu í árslok 2015. Fjármálfyrirtæki í slitameðferð eru birt sérstaklega sem undirgeiri, en umfang þeirra í íslenska fjármálakerfinu hefur verið umtalsvert eftir hrun fjármálakerfisins en hefur minnkað umtalsvert í tengslum við uppgjör á protabúum föllnu bankanna. Einnig eru bundnar fjármálastofnanir birtar sem sérstakur undirgeiri. Heildarfjáreignir þeirra námu um 82% af landsframleiðslu í árslok 2015.

Heildarfjáreignir lífeyrissjóða námu 3.274 mö. kr. í árslok 2015 sem samsvarar 148% af VLF en fjármálareikningarnir gefa góða heildarsýn yfir breytingar á eignasafni þeirra.

Samkvæmt fjármálareikningum voru hreinar fjáreignir hins opinbera neikvæðar um tæpa 1.069 ma. kr. í árslok 2015 sem jafngildir um 48% af VLF.

Í árslok 2015 stóðu fjáreignir heimila í 5.163 mö. kr. en heildarfjárskuldbindingar þeirra töldu 1.888 ma. kr. Af fjáreignum heimilanna telja lífeyrisréttindi hæst eða 3.894 ma. kr. í árslok 2015 en fastafjármunir eins og fasteignir eru ekki meðtaldir í reikningunum. Þessi niðurstaða gefur því ekki heildarsýn á eiginfjárstöðu heimilanna.

Inngangur

Fjármálareikningar eru flokkaðir eftir þátttakendum á fjármálamarkaði (efnahagsgeirum) og fjármálagerningum. Þeir ná til stofnstærða fjáreigna og -skuldbindinga allra efnahagsgeira íslenska hagkerfisins og flæðistærða fyrir allt hagkerfið. Flæðistærðir má sundurliða í viðskiptafærslur, endurmat og aðrar magnbreytingar. Þær tímaraðir sem birtar eru og fjallað er um í þessari útgáfu ná yfir 11 ára tímabil, það er frá 2005–2015.¹ Niðurstöður eru birtar á verðlagi hvers árs en ekki sem samstæður (*e. consolidated*). Hagkerfinu er skipt í two yfirgeira, annars vegar innlenda aðila og hins vegar erlenda aðila (*e. Rest of the World*) sem eiga fjáreignir eða fjármálskuldbindingar á Íslandi.

¹ Nálgast má fjármálareikninga aftur til ársins 2003 á vefsþeidi Hagstofunnar, bæði stofn- og flæðistærðir sundurliðaðar niður á efnahagsgeira og fjármálagerninga. Í viðauka má sjá brot af þeim tímarröðum sem birtar eru.

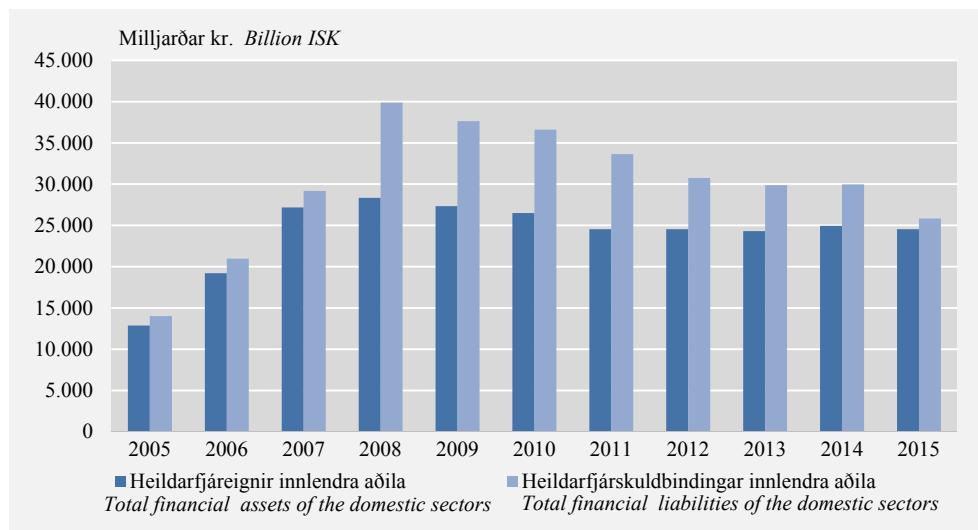

**Fjáreignir erlendra aðila námu
21% af heildarfjáreignum
íslenska hagkerfisins**

Fjáreignir íslenska hagkerfisins

Ef litið er á heildarfjáreignir má sjá að eignir innlendra efnahagsgeira hafa staðið nokkuð í stað upp á síðkastið en þær námu ríflega 24.552,9 mö. kr. í árslok 2015 eða 1.109% af VLF. Á sama tíma námu heildarfjáreignir erlendra aðila innan íslenska hagkerfisins ríflega 5.269,4 mö. kr eða um 238% af VLF. Fjáreignir erlendra aðila eru að mestu bundnar við fjármálfyrirtækja í slitameðferð.

Mynd 1. Heildarfjáreignir og -fjármálfyrtækjum innlendra efnahagsgeira
Figure 1. Total financial assets and liabilities of domestic sectors

Heildarfjáskuldbindingar innlendra aðila hafa minnkað nokkuð á undanförnum árum en í árslok 2015 námu þær 25.839,3 mö. kr. eða um 1.167,3% af VLF. Á sama tíma námu fjármálfyrtækjum erlendra aðila hér á landi 3.974,1 mö. kr. eða rúmum 180% af VLF.

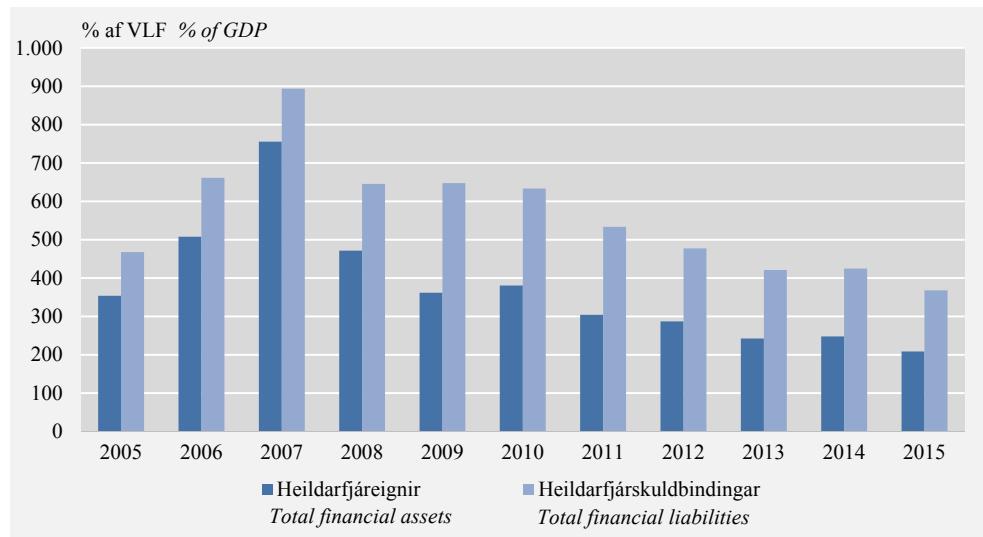
Fyrirtæki önnur en fjármálfyrirtæki

Efnahagsgeirinn fyrirtæki önnur en fjármálfyrirtæki nær til fyrirtækja í öðrum atvinnurekstri en fjármálastarfsemi og starfsemi opinberra aðila. Ekki er gerður greinarmunur á fyrirtækjum eftir atvinnugreinum að öðru leyti. Hér er því um að ræða fjölbreytta atvinnustarfsemi sem spannar allan hefðbundinn atvinnurekstur.

Gögn fyrir fyrirtæki önnur en fjármálfyrirtæki eru ekki tiltæk fyrr en í desember ár hvert og því er um nálgun að ræða í þessari útgáfu fyrir árið 2015. Nálgunin felst í því að gögn ársins 2014 eru uppfærð með verðbreytingum á vísitölu neysluverðs. Raungögn 2015 fyrir þennan efnahagsgeira verða birt í apríl 2017.

Mynd 2. Fjáreignir og -skuldbindingar fyrirtækja annarra en fjármála-fyrirtækja

Figure 2. Total financial assets and liabilities of non-financial institutions

Fjármálareikningar ná ekki til fastafjármuna og annarra efnislegra eigna

Þegar rýnt er í þróun fjármálastærða af þessu tagi er mikilvægt að gera sér grein fyrir styrkleikum og veikleikum þeirra niðurstaðna sem birtar eru. Hér er einungis tekið tillit til óefnislegra eigna og skulda, það er fjáreigna og -skuldbindinga. Ekki er horft til annarra eigna á borð við fasteignir, vélar og tæki eða annarra fasta- og rekstrarfjármuna sem fyrirtæki ráða yfir. Í fjármálareikningunum er ekki tekið tillit til innbyrðis skulda milli fyrirtækja innan sömu samstæðu, það er reikningarnir eru ekki birtir sem samstæður (*e. consolidated*). Þannig getur verið um nokkra tvítalningu að ræða ef mikið er um fjármálagerninga milli dóttur- og móðurfélaga. Eignarhaldsfélög eru birt sem sér efnahagsgeiri undir fjármálfyrirtækjum sem dregur úr þeim vanda að töluverðu leyti.

Fjármálafyrirtæki

Ítarlega sundurliðun á starfsemi fjármálafyrirtækja er að finna í fjármálareikningum. Þessi sundurliðun kemur sér vel í umfjöllun um íslenskan fjármálamarkað enda er markaðurinn fjölbreyttur og umfangsmikill þrátt fyrir að tiltölulega stutt sé síðan Ísland gekk í gegnum hina miklu fjármálakreppu.

Í fjármálareikningum fellur starfsemi fjármálafyrirtækja undir efnahagsgeirann S.12 sem skiptist í tíu² undirflokkar. Yfirlit yfir heildarfjáreignir allra undirflokkar fjármálafyrirtækja má sjá í töflu 3 í viðauka. Í þeirri töflu sést vel umfang og fjölbreytileiki íslenska fjármálakerfisins.

Í árslok 2015 námu heildarfjáreignir fjármálageirans alls tæpum 13.540 mö. kr. sem svarar til 611,7% af landsframleiðslu. Þar af eru heildarfjáreignir hefðbundinna innlánastofnanna tæpir 1.804,9 milljarðar.

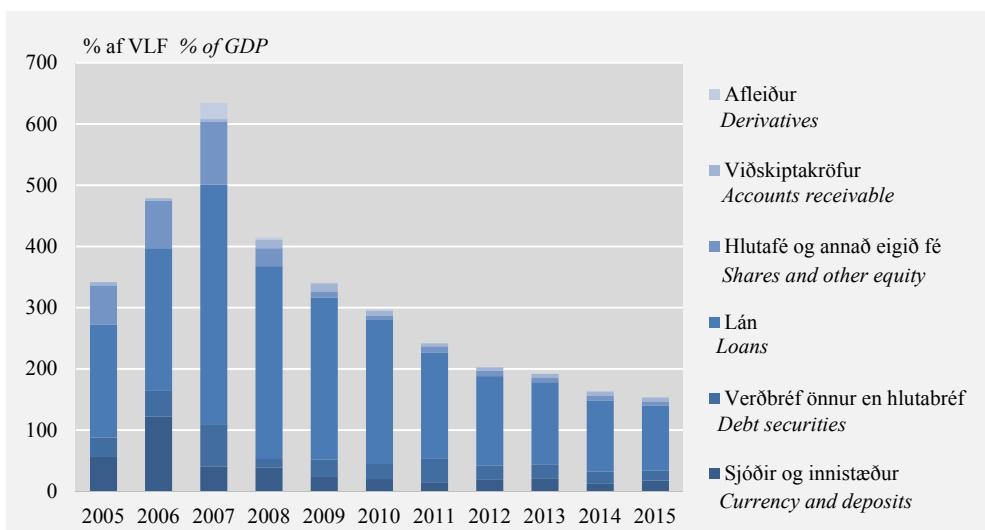
Innlánsstofnanir

Aukning varð bæði á heildar eignum og skuldum innlánastofnanna frá árinu 2014 til 2015. Heildar eignir innlánastofnanna jukust um 4% árið 2015 og heildar skuldur um 8% á sama tímabili.

Verðbréf önnur en hlutabréf hjá innlánastofnunum jukumst um 138% frá árinu 2014 til 2015 en lán innlánastofnanna lækkuðu um 36% á sama tímabili.

Mynd 3. Fjáreignir innlánsstofnana

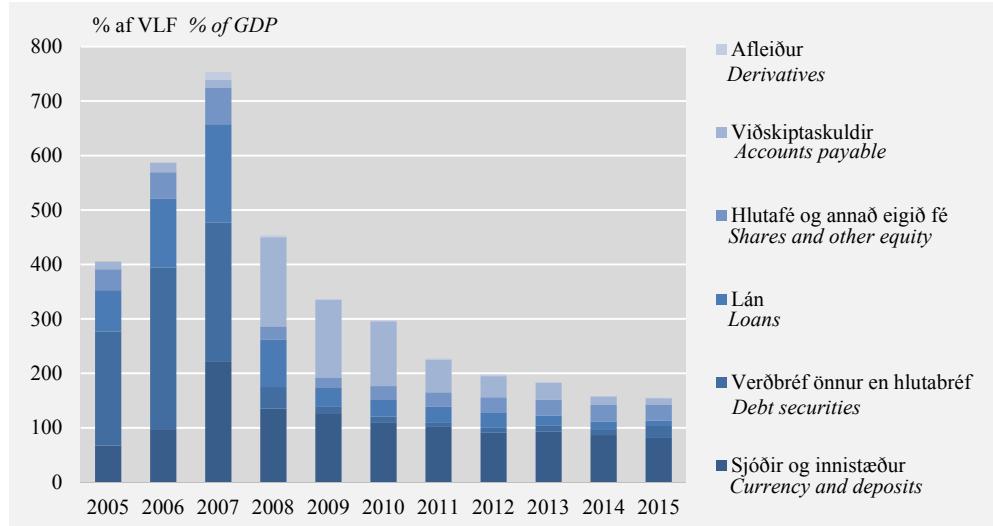
Figure 3. Financial assets of deposits taking corporations

Á árunum 2006 og 2007 einkenndist fjármögnun innlánastofnana af skuldabréfa- og lánsfjármögnum en í kjölfar bakslags („litlu krísumnar“) árið 2006 varð sú breyting að aukin áhersla var lögð á breytta fjármögnun sem leiddi til þess að bankarnir hófu mikla innlánssöfnun erlendis sem að stórum hluta tengdist Icesave-reikningum Landsbankans.

² Fjármálafyrirtæki í slitameðferð eru flokkuð sem tíundi undirgeiri fjármálafyrirtækja, S.125X. Nálgast má tímaraðir fyrir fjármálafyrirtæki í slitameðferð á vefsþæði fjármálareikninga á heimasíðu Hagstofu Íslands.

Mynd 4. Fjárvkuldbindingar innlásstofnana
Figure 4. Financial liabilities of deposit taking corporations

Eftir fall bankanna verða mikil umskipti á umfangi og samsetningu bankakerfisins hér á landi. Þessi umbreyting er nú langt kominn en ekki að fullu frágengin. Endurskipulagningu lána er einnig að mestu lokið.

Nýja bankakerfið er á margan hátt ólíkt hinu fyrra bæði hvað varðar samsetningu eigna og skulda. Í raun má segja að íslenska bankakerfinu svipi nú meira til þess sem var áður en útrásin hófst. Bæði heildarfjáreignir og -skuldbindingar innlásstofnana hafa farið lækkandi undanfarin ár en í árslok 2015 námu þær rúmlega 155% af landsframleiðslu.

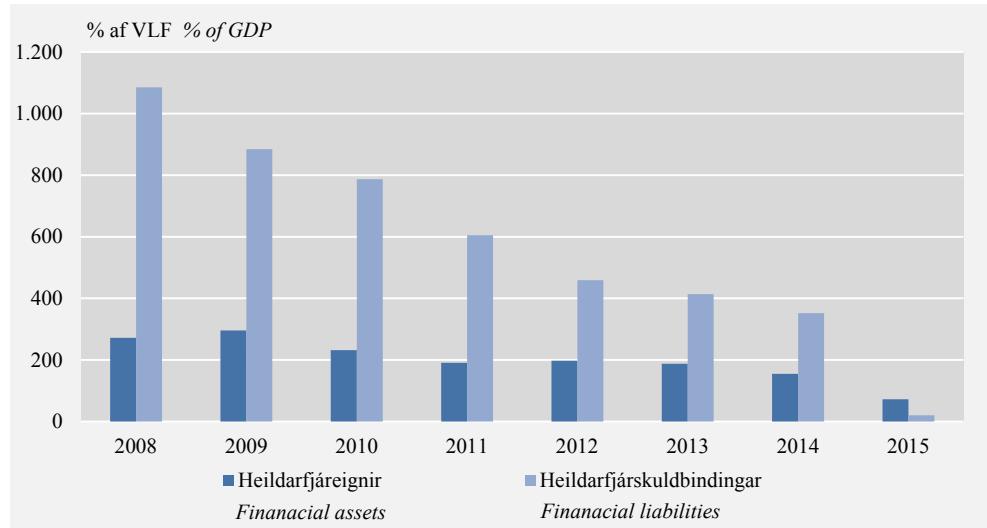
Fjármálfyrirtæki í slitameðferð

Fjármálfyrirtæki í slitameðferð eru enn til staðar í fjármálareikningum

Þó mjög hafi dregið úr umsvifum fjármálfyrirtækja í slitameðferð eru þau enn til staðar í fjármálareikningum. Af þeiri ástæðu eru niðurstöður ársreikninga þeirra birtar sem sérstakur undirgeiri fjármálfyrirtækja og eru tímaraðir þeirra tiltækar á vefsþeiri fjármálareikninga Hagstofunnar. Þess ber að geta að þegar tímaraðir fyrir þennan efnahagsgeira eru skoðaðar má sjá jákvæðar viðskiptafærslur en þær endurspeglar áfallna vexti.

Árið 2009 voru heildarfjáreignirnar fyrirtækja í slitameðferð 222,5% af landsframleiðslu en árið 2015 var hlutur þeirra kominn í 58%. Á sama tíma hafa fjárvkuldbindingarnar einnig lækkað jafnt og þétt. Í árslok 2009 voru fjárvkuldbindingar fjármálfyrirtækja í slitameðferð 666% af landsframleiðslu en í árslok 2015 var hlutur þeirra 16%. Á árinu 2015 var gengið frá samkomulagi við gömlu bankana um uppgjör og slit þrotabúanna sem m.a. fólu í sér umtalsverðar greiðslur í formi stöðugleikaframlags til ríkisins. Af tæknilegum ástæðum hefur ekki að fullu verið gengið frá öllum atriðum og því ekki forsendar til að fella fjármálfyrirtæki í slitameðferð brott enn sem komið er.

Mynd 5. Fjármálfyrirtæki í slitameðferð
Figure 5. Financial institutions in winding-up proceedings

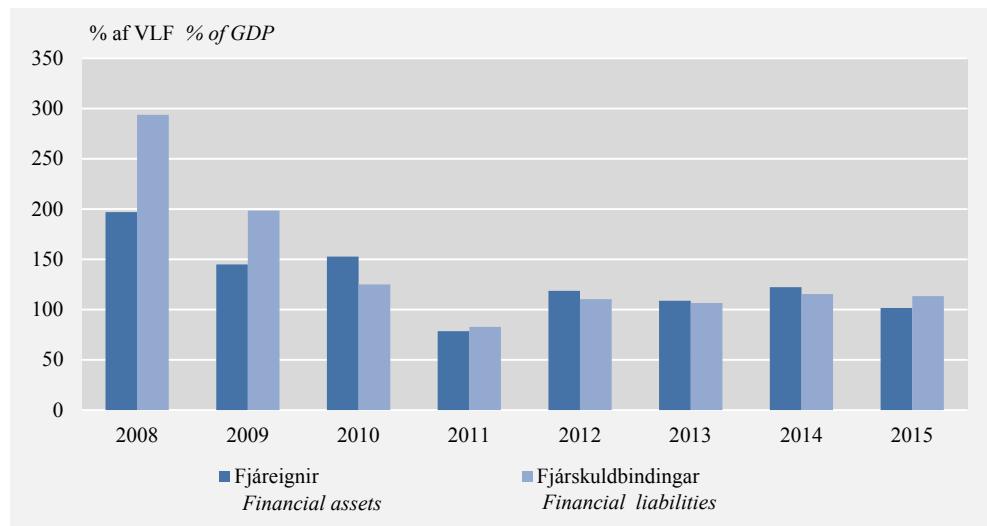
Árið 2015 námu heildarfjáreignir bundinna fjármálastofnanna 1.804,9 mö. kr. eða 81,5% af landsframleiðslu. Á sama tíma námu heildarfjárskuldbindingar tæplega 2.014,7 mö. kr. eða 91% af landsframleiðslu.

Uppgjör bundinna fjármálastofnana miðast við tímabilið frá og með 2008. Stefnt er að því að birta nákvæmari upplýsingar um þennan geira í komandi útgáfum, þar á meðal tímaraðir fyrir 2003–2007. Eins og í síðustu útgáfu eru bundnar fjármálastofnanir taldir með fyrirtækjum öðrum en fjármálastofnunum (S.11) fyrir það tímabil.

Bundnar fjármálastofnanir

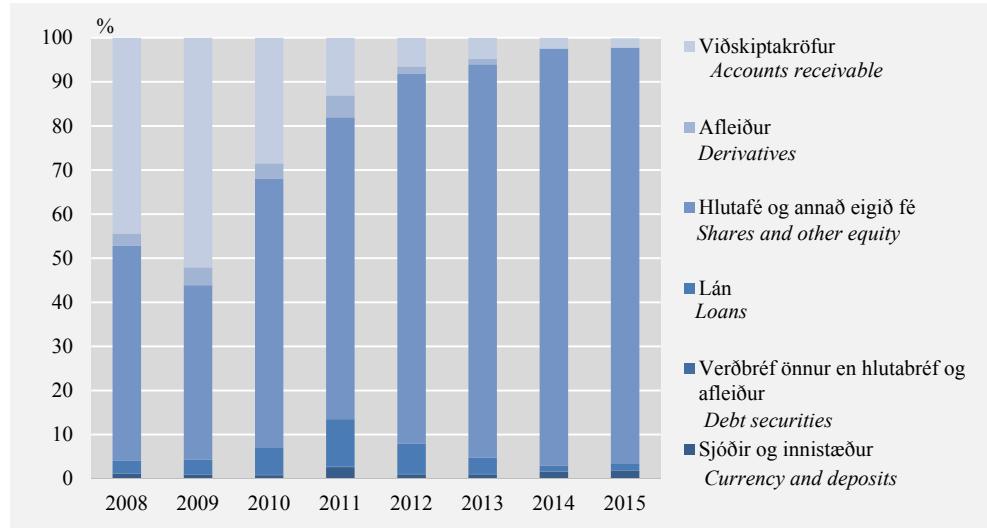
Árið 2015 námu heildarfjáreignir bundinna fjármálastofnanna 1.804,9 mö. kr. eða 81,5% af landsframleiðslu. Á sama tíma námu heildarfjárskuldbindingar tæplega 2.014,7 mö. kr. eða 91% af landsframleiðslu.

Mynd 6. Fjáreignir og -skuldbindingar bundinna fjármálastofnanna
Figure 6. Financial assets and liabilities of captive financial institutions

Þegar hlutfallsleg skipting fjáreigna er skoðuð sést að langstærstur hluti þeirra er bundinn sem hlutafé annað en eigið fé og hefur sá hluti farið vaxandi. Framan af tímabilinu voru viðskiptakröfur einnig talsvert hátt hlutfall eignanna en sá þáttur hefur dregist mjög saman seinustu ár.

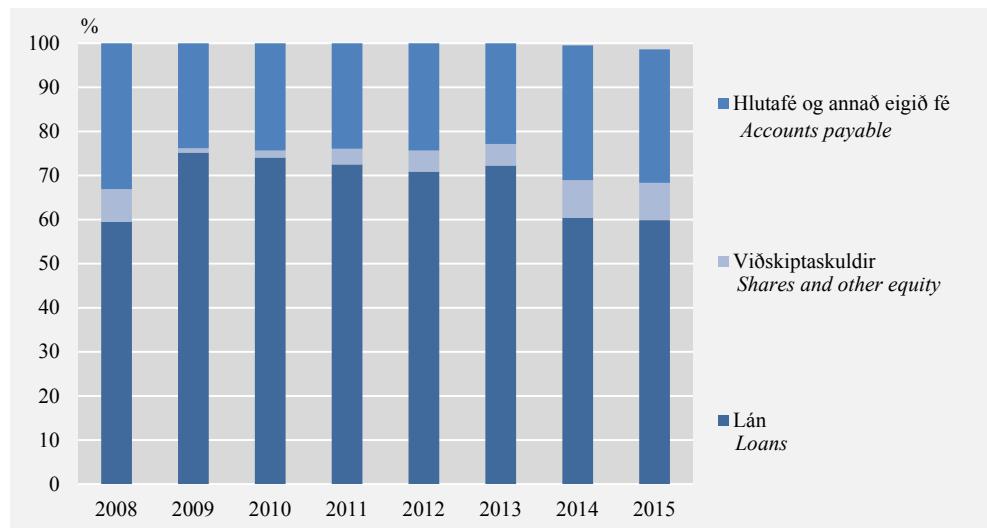
Mynd 7. Hlutfallsleg skipting fjáreigna bundinna fjármálastofnana
Figure 7. Division of financial assets of captive financial institutions

Langstærsti hluti skulda eru lán, en hlutfall þeirra hefur haldist nokkuð stöðugt seinustu ár eða um 59,5% eins og sést á mynd 8.

Mynd 8. Hlutfallsleg skipting fjárskuldbindinga bundinna fjármála-fyrirtækja

Figure 8. Division of financial liabilities of captive financial institutions

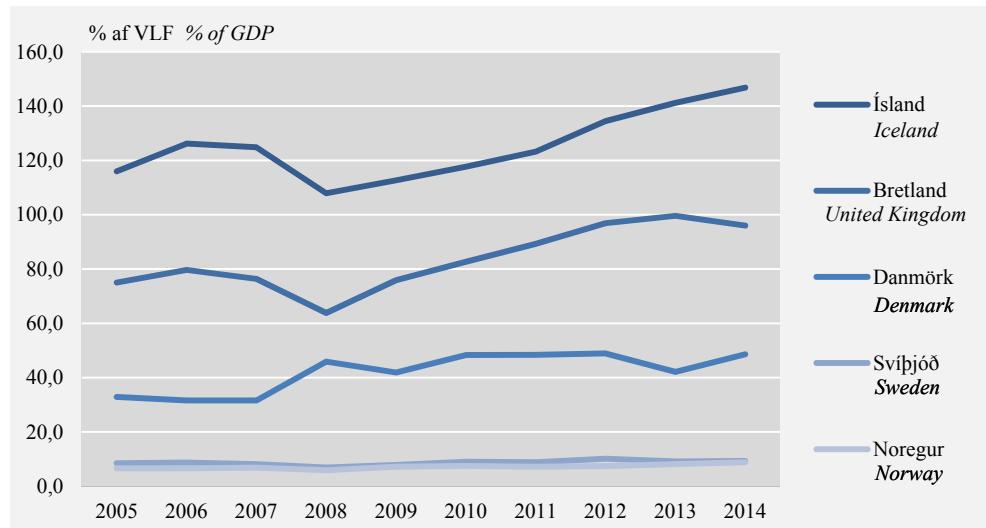
Lífeyrissjóðir

Lífeyrissjóðir mynda mikilvæga kjölfestu á markaðnum og hafa svíptingar á fjármálamarkaði tölverð áhrif á stöðu þeirra. Þessar breytingar koma einkum fram í fjáreignum enda eru fjárskuldbindingar lífeyrissjóðanna að langmestu leyti lífeyrisréttindi sjóðsfélaga. Heildarfjáreignir lífeyrissjóðanna í árslok 2015 námu rúnum

3.273,9 mö. kr. sem samsvarar 147,9% af landsframleiðslu, sem er hátt í alþjóðlegum samanburði líkt og sést á mynd 9. Þess ber þó að geta að lífeyrissjóðakerfin eru mjög mismunandi milli landa.

Mynd 9. Fjáreignir lífeyrissjóða sem hlutfall af VLF

Figure 9. Pensions funds' assets as a % of GDP

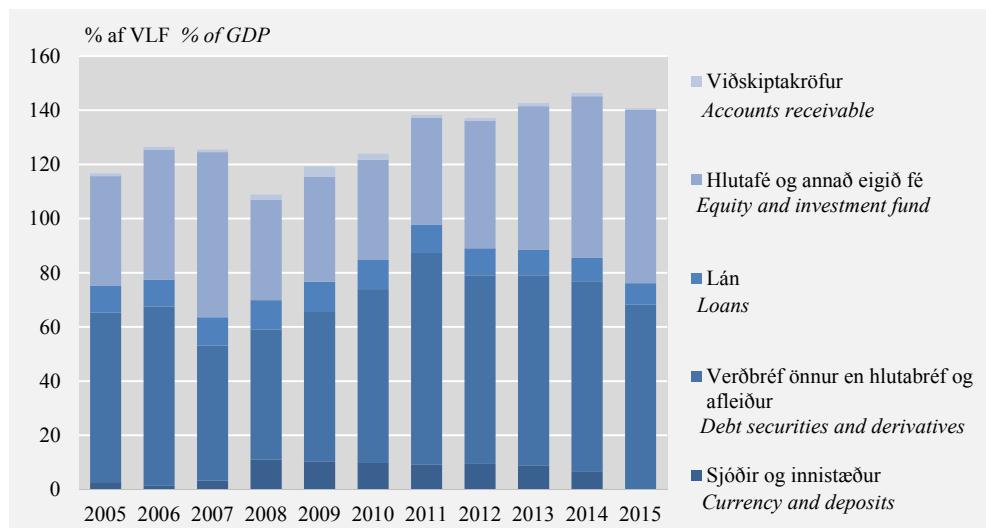

Heimild Source: OECD.

Fjármálareikningar gefa góða heildarsýn á breytingar á eignasafni lífeyrissjóða frá ári til árs. Stærsti hluti eigna lífeyrissjóða eru verðbréf önnur en hlutabréf. Neikvæð áhrif í tengslum við eignabruna fjármálahrunsins koma fram árið 2008. Þá lækkuðu tveir stærstu eignaflokkar lífeyrissjóðanna, þ.e. verðbréf önnur en hlutabréf og hlutafé og annað eigið fé.

Mynd 10. Fjáreignir lífeyrissjóða

Figure 10. Financial assets of pension funds

Fjárvkuldbindingar lífeyrissjóðanna eru fyrst og fremst lífeyrisskuldbindingar við sjóðfélaga, en íslenska lífeyriskerfið er næstum að fullu fjármagnað (*e. fully funded*) í gegnum iðgjaldagreiðslur sjóðfélaga og ávöxtun fjárfestinga.

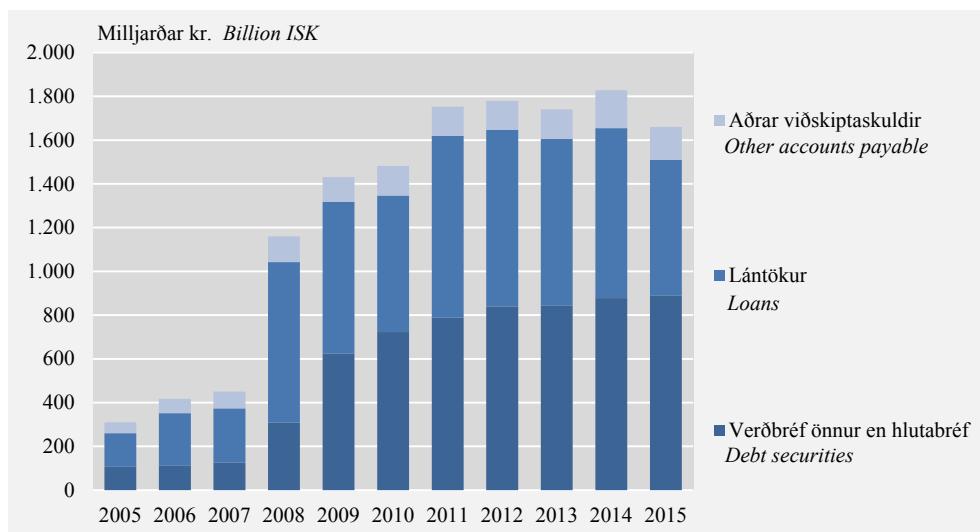
Hið opinbera

Skuldir hins opinbera aukast hraðar en fjáreignir

Hið opinbera samanstendur af þremur undirgeirum, ríkinu, sveitarfélögum og almannatryggingum. Ríkið nær yfir bróðurpartinn af hinu opinbera eða um 87% af heildarfjáreignum og riflega 86% af heildarfjárskuldbindingum miðað við árslok 2015. Fjáreignir hins opinbera stóðu í riflega 1.171 mö. kr. og heildarfjárskuldbindingar hins opinbera stóðu í 2.240,3 mö. kr. í árslok 2015. Hreinar fjáreignir hins opinbera voru því neikvæðar um tæpa 1.068,9 ma. kr. í árslok 2015 sem jafngildir um 48,3% af VLF.

Mynd 11. Fjárskuldbindingar hins opinbera

Figure 11. Financial liabilities of the general government

Verðbréf stóðu í 889,9 mö. kr. í árslok 2015 og lántökur í 619,4 mö. kr. á sama tíma.

Heimili

Hreinar fjáreignir heimila jukust um 21% milli 2014 og 2015

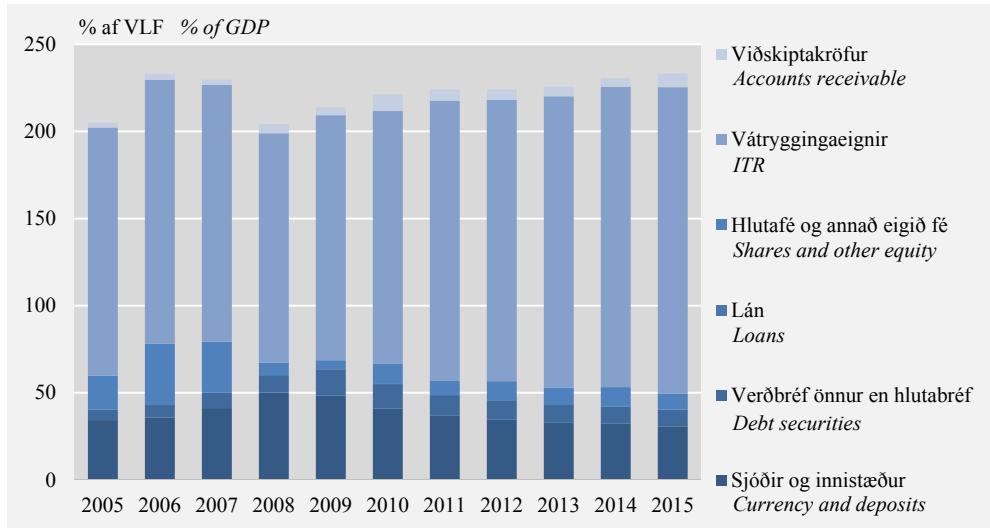
Fjáreignir heimila stóðu í 5.162,9 mö. kr. í árslok 2015. Stærsti hluti þess eru kröfur heimila á lífeyrissjóði og vátryggingafélög, það er að segja lífeyrisréttindi og kröfur vegna skaða- og líftrygginga. Þær kröfur námu alls 3.894,3 mö. kr. í árslok 2015, eða um 75% af heildarfjáreignum heimila.

Heildarfjárskuldbindingar heimila í árslok 2015 voru 1.888,1 ma. kr. og má rekja 98% þeirra til lántoku. Hreinar fjáreignir voru því jákvæðar um 3.274,8 ma. kr. í árslok 2015 en helsta ástæðan fyrir því eru fyrmefndar vátryggingakröfur og lífeyrisréttindi. Fjárhagsleg staða heimila því sterk á þennan mælikvarða. Rétt er þó að benda á að lífeyrisréttindin falla til sem tekjur í framtíðinni, en án þeirra eru fjáreignir heimila neikvæðar um 620 ma. kr. í árslok 2015.

Tekið skal fram að í fjármálareikningunum eru fasta- og rekstrarfjármunir ekki meðtaldir. Samspil fjáreigna og annarra eigna á borð við fasteignir er það sem ákvarðar heildareignastöðu heimilanna. Fasteignir og örkuæki hafa mikil áhrif á eiginfjárstöðuna, en í skattframtölum einstaklinga eru þær metnar á 3.719,2 ma. kr. árið 2015³, en eru eins og fyrr segir ekki taldar með í fjármálareikningum. Hlutfall fjáreigna af landsframleiðslu var 147,9% í árslok 2015.

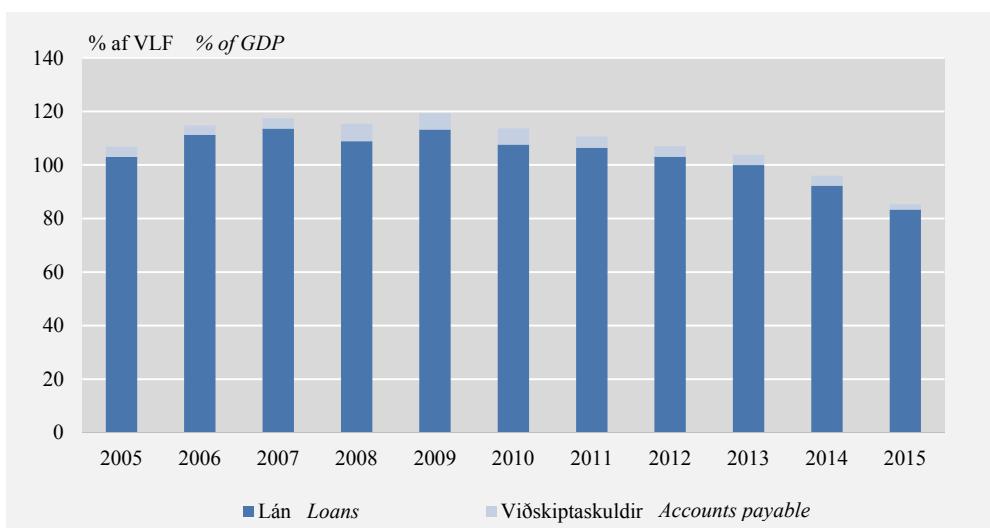
³ Skv. tölum um skuldir og eignir einstaklinga. Sjá [vef Hagstofu Íslands](#).

Mynd 12. Fjáreignir heimila sem hlutfall af VLF
Figure 12. Financial assets of households as a percentage of GDP

Svo virðist sem lántökur heimila lækki á milli 2007–2008 sem má rekja til þess að viðskiptabankarnir tóku yfir láanasafn gömlu bankanna og skráðu upphaflega á lægra bókfærðu virði. Í takt við endurskipulagningu, uppgjör gömlu bankanna og áætlanir um innheimtu hefur lánastofninn verið uppfærður á ný í bókum bankanna. Hægt er að skoða flæðistærðirnar til að fá hugmynd um breytingar á stofnstærðunum, en þar sem ekki eru birt mótgearagögn er einungis um að ræða samtölusum á viðskiptafærslum, magnbreytingum s.s. afskriftum og endurútreikningi, og endurmati vegna verð- og gengisbreytinga.

Mynd 13. Fjárskuldbindingar heimila sem hlutfall af VLF
Figure 12. Financial liabilities of households as a percentage of GDP

Um fjármálareikninga

Fjármálareikningar eru nú gefnir út í þriðja sinn í núverandi mynd, það er samkvæmt þjóðhagsreikningastaðli hagstofu Evrópusambandsins, Eurostat, ESA 2010 (*e. European System of Accounts*). Nánari upplýsingar um staðalinn er að finna í Hagtíðindum útgefnum 28. október 2015.

Tilgangur fjármálareikninga er að setja fram tölulegt yfirlit yfir fjáreignir og fjárskuldbindingar íslenska hagkerfisins, brotið niður á yfir- og undirgeira. Auk þess má finna upplýsingar um flæðistærðir þessara geira, sem eru viðskiptafærslur, aðrar magnbreytingar og endurmat á fjármálagerningum.

Grunnvinnsla fjármálareikninga er í höndum Hagstofu Íslands og Seðlabanka Íslands en lokafrágangur og afstemming reikninganna, vegna stofn- og flæðistærða, er á ábyrgð Hagstofunnar.

Til frekari upplýsinga er bent á lýsigögn fjármálareikninga. Lýsigögnin má nálgast á vefsíði þjóðhagsreikninga og opinberra fjármála á vefsíðu Hagstofu Íslands, www.hagstofa.is.

Framleiðsla og útgáfufærslu

Fjármálareikningar eru birtir tvívar á ári í samræmi við skilaskyldu Hagstofunnar við Eurostat. Árleg bráðabirgðagögn eru gefin út með 9 mánaða tímatöf, það er í lok september á hverju ári og lokagögn birt með 15 mánaða tímatöf, í apríl. Sending gagna til hlutaðeigandi alþjóðastofnana fylgir í kjölfar þessara birtinga. Fjármálareikningarnir eru aðgengilegir á íslensku og ensku á vef Hagstofunnar.

Fyrirvarar

Fjármálareikningarnir eru þróunarverkefni í deild þjóðhagsreikninga og opinberra fjármála á Hagstofu Íslands.

Til afstemmingar á reikningunum þarf að vera hægt að bera saman tiltæk gögn hvers geira við mótgögn (*e. counterpart data*) annarra geira. Umtalsverður mismunur getur verið á milli tveggja geira vegna sama gernings þar sem upplýsingar um fjárhæðir fást bæði frá lánardrottni og skuldunaut. Ýmsar prófanir eru gerðar til að skýra þennan mismun. Algengast er að ósamræmi sé í skilgreiningum á fjármálagerningum, að tímasetning viðskiptafærslna sé ekki sí sama og notuð er við reikningsskil eða að mismunandi aðferðum sé beitt við matið.

Erfitt er að draga upp rétta mynd af íslenska hagkerfinu á árunum 2007–2009 vegna vandamála við gögn í kjölfar fjármálahrunsins en glögglega má sjá straumhvörf (*e. structural break*) í flestum tímaröðum á þessum tíma. Vandasamt hefur verið að meta eignir og skuldir á þessu tímabili þar sem ekkert raunverulegt markaðsvirði er til staðar. Fall krónunnar og stöðugar sveiflur gjaldmiðilsins auka einnig misræmi í birtum gögnum. Þá voru gögn fjármálastofnanna minna sundurliðuð á fyrri árum sem hefur gert geiraflokkun vandasamari.

Misræmi er einnig í gögnum frá fjármálfyrirtækjum í slitameðferð og fjármálastofnunum en í innsendum efnahagsyfirlitum fjármálfyrirtækja í slitaferli koma allar kröfur fram sem gerðar eru í þrotabúin. Eigendur þessara krafna hafa aftur á móti lækkað hluta af kröfunum þar sem ekki er gert ráð fyrir að allt innheimtist. Hafa bera í huga að tölur um lán eru á bókfærðu virði eins og það kemur fyrir í efnahagsreikningum innlásstofnana.

Þá munar nokkru á niðurstöðum frumgagna fjármálareikninga sem fást frá hinu opinbera og fjármálfyrirtækjum og gögnum úr skattframtölum frá RSK. Munurinn er einna helst á tölulegum upplýsingum um verðbréf og lán sem rekja má til mismunandi skilgreininga á gerningunum, mismunandi uppgjörstímabila og gengis. Reynt hefur verið að draga úr þessum mismun eftir fremsta megni en við framtíðarvinnslu reikninganna þarf að rannsaka betur af hverju hann stafar.

English summary

Total financial assets of Iceland's domestic sectors stood at ISK 24,553 billion, accounting for 1,109% of GDP, while financial liabilities stood at ISK 25,839 billion, accounting for 1,167% of GDP at the end of 2015. In terms of GDP between the years 2014 and 2015, the outstanding stock of financial assets decreased by 1.7% and the liabilities by 13.8% over this period.

The non-financial corporations stocks of assets and liabilities registered a decrease in 2015 from the previous year, at roughly 7% and 4%, and stood at ISK 4,622.7 billion and ISK 8,142.1 billion respectively.

Assets of the financial corporations sector stood at ISK 13,540 billion while liabilities stood at ISK 13,561 billion at the end of 2015. The total liabilities registered a significant decline at the end of 2015 from the previous year at 21.14% owing to write-offs of debts of the banks that have been undergoing the winding-up process in the last few years. Finally, at the end of December 2015, an agreement regarding the outstanding debt between the old banks and their creditors was reached, although the exact asset composition of these debts will become clearer in 2016. In this scenario, our accounts include write-offs on currency and deposits, debt securities and loans owed by the old banks to foreign creditors and place them instead in Accounts Payable and re-classified in sector S.125 or Other Financial Intermediaries. These write-offs are to the tune of ISK 1,847.6 billion as per the agreement at the end of last year.

The general government financial assets and liabilities' stock stood at ISK 1,171.4 billion (53% of GDP) and ISK 2,240 billion (101% of GDP), respectively, at the end of 2015.

The total financial assets of the households sector stood at ISK 5,163 billion and liabilities at ISK 1,888 billion at the end of 2015. In terms of percentage of GDP, the financial assets stocks 12% over the years 2014 and 2015, while the liabilities experienced a 2% decline over this period. The households' borrowings amounted to ISK 1,845 billion, while their holdings of cash and deposits stood at ISK 680 billion at the end of 2015. Households' pensions accumulated to ISK 3,894 billion, or 176% of the GDP, in 2015.

The financial assets of rest of the world against Iceland stood at ISK 5,269 billion and liabilities at ISK 3,974 billion, or 238% of GDP and 180% of GDP, respectively, in 2015.

A brief note on methodology

Icelandic financial accounts follow the European System of Accounts 2010 regulations (ESA 2010).

The accounts have been developed as a result of collaboration between Statistics Iceland and the Central bank of Iceland with each institution specializing in a specific economic sector. Statistics Iceland is responsible for balancing and finalizing the accounts. This is done in a 'whom-to-whom' matrix format, providing information on both the sectors involved in an economic transaction (debtor and creditor sectors).

Financial balance sheets, government financial data and aggregated tax return statements are the primary data sources for assets and liabilities of various sectors. These data are reconciled to provide a more precise picture for the holding and issuing of each asset and liability stock in the economy.

The data for non-financial institutions for 2015 is on preliminary basis. Revised dataset is scheduled to be published in March 2016. The recent implementation of the Business Register at Statistics Iceland has strengthened the classification of data for all the sectors. However, sub-sector captive financial institutions have been assimilated in the non-financial corporations sector prior to (and including) 2007. After 2007, these institutions stand alone as a sub-sector of financial institutions.

Finally, it will be remiss to not mention that these accounts have erred on the side of a more conservative estimate in the face of looming uncertainty regarding the future of debt write-offs of financial institutions in the process of de-feasance.

Tafla 7. Heildarfjáreignir og -skuldbindingar: Útlönd 2005–2015
 Table 7. Total financial assets and liabilities: Rest of the world 2005–2015

	Heildarfjáreignir Total financial assets				Heildarfjárskuldbindingar Total financial liabilities			
	Viðskipta-færslur Transactions	Aðrar magn-breytingar <i>Other volume changes</i>	Stofnstærðir 31/12		Viðskipta-færslur Transactions	Aðrar magn-breytingar <i>Other volume changes</i>	Stofnstærðir 31/12	
			Endurmat <i>Revaluation</i>	Stocks <i>31/12</i>			Endurmat <i>Revaluation</i>	Stocks <i>31/12</i>
2005	1.737.101	614	-45.133	3.576.034	985.112	289.300	-41	2.431.982
2006	2.833.441	-109.436	96.571	6.396.610	1.720.348	202.147	277.824	4.632.301
2007	3.422.250	-933.179	-19.630	8.866.052	1.343.106	918.349	-30.044	6.863.713
2008	7.966.317	-2.434.707	1.666.040	16.063.702	-4.113.276	357.322	1.431.118	4.538.878
2009	-167.157	-1.398.879	11.023	14.508.689	-358.018	-284.773	313.987	4.210.073
2010	722.887	-651.455	-530.631	14.049.489	146.565	-407.282	-4.956	3.944.400
2011	6.509	-516.742	-268.386	13.270.870	368.182	-121.525	-32.622	4.158.435
2012	-1.320.644	-1.213.500	-230.006	10.506.720	-259.147	259.718	142.392	4.301.397
2013	-67.681	128.865	-354.469	10.213.435	-241.647	568.192	12.660	4.640.602
2014	-260.670	341.499	-863.041	9.431.223	-837.998	608.929	1.141	4.412.674
2015	-1.930.000	-2.396.008	164.230	5.269.446	-766.215	326.538	1.140	3.974.138

Skýringar Notes: Verðlag hvers árs, milljónir króna. *Million ISK at current prices.*

Hagtíðindi Þjóðhagsreikningar
Statistical Series **National accounts**

101. árg. • 26. tbl. 18. október 2016

ISSN 1670-4770 Umsjón *Supervision* Jinny Gupta • Jinny.Gupta@hagstofa.is

© Hagstofa Íslands *Statistics Iceland* • Borgartúni 21a 105 Reykjavík Iceland
www.hagstofa.is www.statice.is

Sími *Telephone* +(354) 528 1000 Um rit þetta gilda ákvæði höfundalaga. Vinsamlegast getið heimildar.

Bréfasími *Fax* +(354) 528 1099 *Reproduction and distribution are permitted provided that the source is mentioned.*